

DISPUNEREA INTERNĂRII PERSOANEI ÎN INSTITUȚIA MEDICALĂ PENTRU EFECTUAREA EXPERTIZELOR JUDICIARE ÎN PROCESUL PENAL

Dinu OSTAVCIUC

Doctor în drept, conferențiar universitar, Academia ”Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: ostavciuc@mail.ru
<https://orcid.org/0000-0001-5317-3296>

Tudor OSOIANU

Doctor în drept, profesor universitar, Academia ”Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: osoianu@list.ru
<https://orcid.org/0000-0003-1506-4501>

Libertatea individuală este una dintre valorile fundamentale protejate de Convenția europeană a drepturilor omului, impunând, din cauza importanței sale, un control riguros din partea Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la oricare măsură care ar putea afecta aceste valori. Totodată, acest drept fundamental este protejat și de Constituția Republicii Moldova și Codul de procedură penală, grație căreia libertatea individuală este inviolabilă, iar constrângerea acesteia se permite numai în cazurile și cu procedura strict reglementată de lege. Internarea persoanei în instituția medicală este o formă de privare de libertate și, respectiv, aceasta urmează a avea loc doar în baza unei autorizații judecătorești. În același timp, internarea persoanei în instituția medicală poate afecta și dreptul la viață privată. De aceea, este strict necesar ca întreaga procedură să fie respectată în mod imperativ și fără excepții. Dispunerea internării forțate a persoanei într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizelor judiciare în procesul penal este de competența judecătorului de instrucție. Prin urmare, articolul respectiv este dedicat procedurii cu privire la internarea persoanei în instituția medicală, în baza căror temeuri și motive poate avea loc internarea, atribuția organului de urmărire penală și a procurorului în cazurile când există necesitatea internării, precum și procedura de examinare a demersului privind internarea forțată a persoanei în instituția medicală.

Cuvinte-cheie: instituție medicală, internare, autorizare, dispunere, expertiză judiciară, organ de urmărire penală, proces penal.

DISPOSAL OF THE PERSON'S HOSPITALIZATION IN THE MEDICAL INSTITUTION FOR CONDUCTING FORENSIC EXAMINATIONS IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS

Individual freedom is one of the fundamental values protected by the European Convention on Human Rights, due to its importance, requiring a rigorous review by the European Court of Human Rights of any measure that could infringe this value. At the same time, this fundamental right is protected by the Constitution of the Republic of Moldova and the Code of Criminal Procedure, due to which individual freedom is inviolable, and its coercion is allowed only in cases and with the procedure strictly regulated by law. The hospitalization of the person in the medical institution is a form of de-

privation of liberty and, respectively, it is going to take place only on the basis of a court authorization. At the same time, the person's hospitalization can affect the right to privacy. It is therefore strictly necessary that the whole procedure be followed imperatively and without exception. The disposition of the forced internment of the person in a medical institution for the performance of judicial expertise in the criminal process is within the competence of the investigating judge. Therefore, this article is dedicated to the procedure regarding the hospitalization of the person in the medical institution, on the basis of grounds and reasons on which the hospitalization can take place, the attribution of the criminal investigation body and the prosecutor in cases when there is a need to hospitalize the person.

Keywords: medical institution, internment, authorization, arrangement, forensic examination, criminal investigation body, criminal proceedings.

PRISE DE DÉCISION D'HOSPITALISATION DE LA PERSONNE DANS L'ÉTABLISSEMENT MÉDICAL POUR EFFECTUER UNE EXPERTISE JUDICIAIRE DANS LE PROCESSUS PÉNAL

La liberté individuelle est l'une des valeurs fondamentales protégées par la Convention européenne des droits de l'homme, exigeant, en raison de son importance, un examen rigoureux par la Cour européenne des droits de l'homme de toute mesure qui pourrait affecter cette valeur. Dans le même temps, ce droit fondamental est protégé par la Constitution de la République de Moldova et le Code de procédure pénale, grâce auxquels la liberté individuelle est inviolable, et sa coercition n'est autorisée que dans les cas et selon la procédure strictement réglementés par la loi. L'hospitalisation de la personne dans l'établissement médical est une forme de privation de liberté et, respectivement, elle ne doit avoir lieu que sur la base d'une autorisation judiciaire. Dans le même temps, l'hospitalisation de la personne dans l'établissement médical peut également affecter le droit à la vie privée. Il est donc strictement nécessaire que toute la procédure soit suivie impérativement et sans exception. La disposition de l'internement forcé de la personne dans un établissement médical pour la réalisation d'expertises judiciaires dans le cadre de la procédure pénale relève de la compétence du juge d'instruction. Par conséquent, cet article est consacré à la procédure concernant l'hospitalisation de la personne dans l'établissement médical, sur la base des motifs et des raisons pour lesquelles l'hospitalisation peut avoir lieu, l'attribution de l'organe de police judiciaire et du procureur dans les cas où il y a une nécessité d'hospitaliser la personne ainsi que la procédure d'examen de la démarche concernant l'hospitalisation forcée de la personne dans l'établissement médical.

Mots-clés: établissement médical, hospitalisation, autorisation, disposition, expertise judiciaire, organe d'instruction criminelle, procès pénal.

РЕШЕНИЕ О ПОМЕЩЕНИИ ЛИЦА В МЕДИЦИНСКОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ СУДЕБНОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

Свобода личности является одной из фундаментальных ценностей, защищаемых Европейской конвенцией по правам человека, и в силу своей важности требует строгого контроля со стороны Европейского суда по правам человека за любыми мерами, которые могут нарушить эту ценность. В то же время, это фундаментальное право защищено также Конституцией Республики Молдова и Уголовно-процессуальным кодексом, благодаря которым свобода личности неприкосновенна, а ее принуждение допускается только в случаях и в порядке, строго регламентированных законом. Содержание человека в медицинском учреждении является формой лишения свободы и осуществляется только на основании решения суда. Наряду с этим, содержание человека в медицинском учреждении также затрагивает право на неприкосновенность личности. Именно по этой причине необходимо строго соблюдать всю процедуру без исключения. Судья обязан вынести постановление о принудительной госпитализации лица в медицинское учреждение для проведения судебно-медицинской экспертизы в уголовном процессе. Таким образом, данная статья посвящена основаниям и причинам помещения лица в медицинское учреж-

дение для производства судебно-медицинской экспертизы, а также порядку рассмотрения соответствующего ходатайства следственным судьей.

Ключевые слова: медицинское учреждение, госпитализация, разрешение, постановление, судебно-медицинская экспертиза, орган уголовного преследования, уголовный процесс.

Introducere

Internarea persoanei în instituția medicală este un alt subiect sensibil de procedură, care poate afecta dreptul la viață privată și la libertate în virtutea art. 5 și 8 CEDO.

Încă o cauză regretabilă pe acest segment pentru Republica Moldova este cauza *David c. Moldovei* din 27.11.2007 [6], Curtea reiterează faptul că dacă o persoană a fost inițial de acord cu internarea sa într-o instituție psihiatrică pentru efectuarea expertizei, nimic nu o împiedică ulterior să refuze și să plece din instituția respectivă, astfel că detenția continuă a reclamantului din momentul în care el și-a exprimat intenția de a părăsi spitalul constituie o “privare de libertate”, deci ingerință adusă dreptului la libertate. Persoana manifestând acordul este din start absolută de o internare forțată, având dreptul de a părăsi instituția medicală oricând și nimeni nu este în drept să împiedice această voință atât timp cât în privința sa nu a fost emisă o încheiere privind internarea forțată.

Potrivit art. 11 alin. (3) CPP *Privarea de libertate, arestarea, internarea forțată a persoanei într-o instituție medicală sau trimiterea ei într-o instituție educațională specială, precum și prelungirea acestor măsuri, se permit numai în baza unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești motivate.* Prin urmare, atunci când există temeiurile și motivele legale pentru internarea forțată a persoanei într-o instituție medicală este necesară o hotărâre judecătorească.

În cadrul urmăririi penale hotărârea judecătorească este emisă de către judecătorul de instrucție, care este abilitat prin lege să dispună internarea forțată.

Acest deziderat este reglementat în art. 41 pct. 4) CPP - Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătorec în cursul urmăririi penale prin dispunerea internării persoanei în instituția medicală.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 301 alin. (3) CPP, ..., *internarea persoanei într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare, ... se face cu autorizarea judecătorului de instrucție.*

Analizând prevederile expuse constatăm că atunci când pe parcursul urmăririi penale este necesitatea de efectuare a unei expertize judiciare, iar bănuitul (învinuitul) refuză să fie internat în vederea evaluării și examinării lui, judecătorul de instrucție emite o hotărâre motivată pentru internarea forțată în sopul enunțat.

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestei publicații a fost folosit materialul teoretic, normativ și empiric. De asemenea, cercetarea respectivului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Scopul cercetării. Cercetarea și analiza cadrului normativ intern, a doctrinei precum și a jurisprudenței privind modul de dispunere a internării persoanei în instituția medicală pentru efectuarea expertizelor judiciare în procesul penal.

Rezultate obținute și discuții

Conform dispozițiilor art. 152 alin. (1) CPP, *Dacă pentru efectuarea expertizei medico-legale sau psihiatrice apare necesitatea unei supravegheri îndelungate, bănuitul, învinuitul, inculpatul poate fi*

internat într-o instituție medicală. Despre aceasta se consemnează în ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus expertiza judiciară. Prin urmare, la faza urmăririi penale, în cazul în care pentru efectuarea expertizei judiciare (medico-legală sau psihiatrică) medicii legiști sau cei psihiatrici au nevoie de mai mult timp pentru supravegherea bănuیتului sau a învinuitului, ca într-un final să de-a concluzii obiective asupra obiectului expertizei, organul de urmărire penală este obligat să indice acest fapt în ordonanța de dispunere a expertizei.

Cu alte cuvinte, legea dictează faptul că atunci când organul de urmărire penală va dispune expertiza medico-legală sau cea psihiatrică, acesta se va expune, în aceeași ordonanță, și asupra internării forțate a persoanei în instituția medicală.

Considerăm că aspectele enunțate nu corespund principiului inviolabilității persoanei, deoarece la etapa emiterii ordonanței de dispunere a expertizei organul de urmărire penală nu poate cunoaște de cât timp are nevoie un medic-expert să efectueze o expertiză sau alta. Respectiv, determinarea timpului de efectuare a expertizelor medico-legale sau psihiatrice o decide medicul-expert și nu organul de urmărire penală. Astfel, dispunerea expertizelor ce nu necesită spitalizare (ambulatoriu) sau care necesită această spitalizare (staționar) este dictată de aprecierea medicală și nu juridică.

Reieșind din cele expuse, suntem de opinia că atunci când organul de urmărire penală constată temeiurile prevăzute în art. 142 alin. (1) CPP, acesta va emite ordonanța de dispunere a expertizei judiciare. În cazul în care pentru efectuarea expertizelor medico-legale sau psihiatrice este necesară supravegherea îndelungată a bănuیتului sau a învinuitului, organul de urmărire penală va emite o altă ordonanță prin care va dispune internarea forțată în instituția medicală.

Această ordonanță va fi emisă în conformitate cu prevederile art. 255 CPP. Pe lângă condițiile

menționate în art. 255 CPP, ordonanța de internare forțată a bănuیتului sau a învinuitului trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, motivele internării, comportamentul persoanei în timpul acțiunilor procesuale (de exemplu în timpul audierii), analiza documentelor medicale ale bănuیتului sau învinuitului (de exemplu cartela medicală în care este menționat faptul tratării unei boli psihiatrice), mențiunea despre aflarea bănuیتului sau învinuitului la evidența medicului narcolog sau psihiatru, analiza declarațiilor altor participanți la proces (de exemplu, declarațiile victimei sau a martorilor din care reiese comportamentul inadecvat a făptuitorului) și alte aspecte legate de caz.

În aceeași ordine de idei, toate aspectele menționate trebuie analizate în raport cu circumstanțele comiterii faptei ilegale. Este foarte important ca organul de urmărire penală să solicite de la instituția de expertiză informația cu privire la necesitatea unei supravegheri îndelungate a bănuیتului sau învinuitului. În cazul în care organul de urmărire penală nu va cere informația respectivă, cel puțin acesta va fi obligat să audieze medicul-expert pentru a determina oportunitatea internării. Or, până la urmă această decizie are tentă medicală și, respectiv, doar medicii pot comunica despre durata investigațiilor medicale. Această informație trebuie să fie reflectată în ordonanța de dispunere a internării forțate și analizată de comun cu celelalte probe. Doar în așa mod organul de urmărire penală poate să-și motiveze ordonanța sa și să dispună temeinic internarea forțată a bănuیتului sau învinuitului.

Cauza *Filip c. României* din 14.12.2006 [7], prin care reclamantul a fost internat într-o instituție psihiatrică pentru o perioadă de 88 de zile. În această speță Curtea reiterează faptul că unul din elementele necesare „legalității” detenției în sensul articolului 5 CEDO este lipsa arbitrarului. Privarea de libertate este o măsură atât de gravă încât nu se justifică decât atunci când măsurile, mai puțin severe, au fost anali-

zate și considerate insuficiente pentru a proteja interesul personal sau public care impune detenția, în cazul nostru transpusă prin internare. Reclamantul fiind internat pe o perioadă nedeterminată în baza deciziei parchetului luată fără ca avizul unui medic expert să fi fost obținut în prealabil. Parchetul a ordonat o expertiză abia la o lună de la internare, după ce a primit plângerea reclamantului care critica legalitatea măsurii de siguranță pe motiv că o asemenea expertiză nu fusese ordonată nici în prealabil nici după internarea sa care data deja de 80 de zile. Curtea estimează că evaluarea prealabilă din partea unui psihiatru era indispensabilă, ținând cont în special de faptul că reclamantul nu avea antecedente de tulburări psihice. În orice caz, nu era vorba de o internare de urgență, plus lipsa acea cerere a medicului privind necesitatea prelungirii perioadei de internare astfel limitând dreptul reclamantului fără un temei legal, internarea acestuia fiind arbitrară și ilegală (§ 59-60).

Pentru obținerea rezultatelor scontate este necesar de a lua în considerație toate circumstanțele cauzei, motivele și scopul infracțiunii, date cu privire la maladiile pe care le-a suferit persoana, comportarea anterioară dar și comportamentul persoanei în timpul procesului [9, p. 1024] toate acestea în ansamblu vor elucida tabloul integru al personalității bănuیتului/învinuitului pentru luarea deciziei corecte privind necesitatea internării.

În susținerea ideii menționate vine analiza sintagmei „*apare necesitatea unei supravegheri*” stipulate în art. 152 alin. (1) CPP. Astfel, apare întrebarea - când apare această necesitate și cine de fapt ia decizia în această privință? Este firesc, după cum am menționat, că necesitatea supravegherii o decide doar medicii și nicidecum organele de urmărire penală. Anume din momentul când medicii vor comunica organului de urmărire penală despre necesitatea internării, doar atunci va fi constatată prezența temeiului faptic pentru internarea forțată a persoanei în instituția medicală.

Pentru a nu lăsa loc de interpretări ambigue, considerăm că este necesar ca art. 152 alin. (1) CPP să fie modificat și completat astfel încât să prevadă emiterea ordonanței motivate de internare forțată a persoanei în instituția medicală, alta decât cea de dispunere a expertizelor judiciare.

După ce a fost emisă ordonanța cu privire la internarea forțată în instituția medicală a bănuیتului sau învinuitului, procurorul va înainta judecătorului de instrucție un demers motivat, solicitând autorizarea internării forțate. Acest imperativ legal rezultă din art. 52 alin. (1) pct. 16) CPP - *În cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale adresează în instanța de judecată demersuri pentru obținerea autorizării ... internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare.*

Din textul art. 152 alin. (2) CPP, rezultă că demersul procurorului constituie actul de sesizare a instanței abilitate să dispună internarea bănuیتului, învinuitului în instituția medicală pentru efectuarea expertizelor judiciare

Demersul procurorului de solicitare a internării într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare trebuie să cuprindă, după caz, mențiuni cu privire la:

- a) fapta pentru care se efectuează urmărirea penală, încadrarea juridică a faptei;
- b) faptele și împrejurările din care rezultă îndoiiala asupra stării de responsabilitate a bănuیتului, învinuitului sau inculpatului;
- c) motivarea necesității de luare a măsurii de internare;
- d) motivarea proporționalității acesteia cu scopul urmărit.

Potrivit art. 152 alin. (3/1) CPP, indicarea acestor aspecte în demersul procurorului este obligatorie.

Deci în conformitate cu prevederile art. 305 CPP, demersul procurorului privind internarea forțată a persoanei în instituția medicală se examinează de

către judecătorul de instrucție în ședință închisă, cu participarea procurorului. Totodată, în cazul în care persoana care este deja internată într-o instituție medicală și starea de sănătate a acesteia îi permite să participe în cadrul ședinței de judecată, va participa la această ședință și persoana respectivă. La fel, în cadrul acestei ședințe va participa și apărătorul, reprezentanții legali și reprezentanții persoanelor menționate, în condițiile CPP, întocmindu-se un proces-verbal în acest sens.

Judecătorul de instrucție deschide ședința și comunică participanților despre demersul înaintat de procuror, după care va verifica împuternicirile participanților la proces. Mai apoi, judecătorul de instrucție va da posibilitatea expunerii părților privitor la demersul înaintat. Primul cuvânt îl are procurorul, care își va argumenta demersul, iar mai apoi celelalte părți. După explicațiile participanților la ședință, judecătorul de instrucție, efectuând controlul temeiniciei demersului înaintat, va autoriza internarea forțată a persoanei în instituția medicală, fie va respinge demersul ca fiind unul neîntemeiat [4].

În cazul bănuțului internarea acesteia în vederea efectuării expertizei judiciare se va dispune pentru o durată de până la 10 zile (art. 152 alin. (4) CPP). Atunci când persoana este pusă sub învinuire, internarea ei într-o instituție medicală, pentru efectuarea expertizei judiciare în condiții de staționar, se dispune pentru o durată de până la 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii acestui termen de până la 6 luni. Termenul se prelungește de judecătorul de instrucție, la demersul motivat al procurorului, în temeiul cererii motivate în scris a medicului care se confruntă cu dificultăți la efectuarea expertizei judiciare și are nevoie de timp suplimentar pentru aceasta (art. 152 alin. (5), (6) CPP). „În cazul internării în instituția psihiatrică a persoanelor care nu se află în stare de arest li se va asigura, în mod obligatoriu, toate garanțiile prevăzute în art. 501 alin. (1) CPP (art. 490 alin. (2) CPP).” [4, p. 434-435].

Încheierea judecătorului privind autorizarea sau respingerea internării forțate a persoanei în instituția medicală poate fi contestată în termen de 3 zile de la data adoptării cu recurs în instanța ierarhic superioară - curtea de apel [3]. Aceste prevederi sunt direct indicate în art. 152 alin. (2) CPP și art. 305 alin. (8) CPP

Aceste prevederi dau posibilitate părților la un recurs efectiv, prezentând argumentele și probele în instanța ierarhic superioară pentru a cere respingerea demersului procurorului.

Este de menționat faptul că art. 311 alin. (1) CPP nu prevede în mod expres dreptul de a contesta cu recurs încheierea judecătorului de instrucție privind internarea forțată în instituția medicală. Deși bănuțul poate fi internat forțat în instituția medicală pe o perioadă de cel mult 10 zile, acesta este lipsit de acest drept. Din aceste considerente optăm pentru modificarea și completarea art. 311 alin. (1) CPP, astfel încât dispozițiile respective să indice și dreptul bănuțului la contestare.

Cum procedăm în situația în care învinuțitul este arestat preventiv? Răspuns la această întrebare ne oferă prevederile art. 152 alin. (8) CPP, care stipulează că „În cazul în care bănuțul, învinuțitul este arestat preventiv, transferul acestuia pentru efectuarea expertizei judiciare medicale în condiții de staționar, se dispune la demersul procurorului cu autorizația judecătorului de instrucție”. Analizând normele date, constatăm că atunci când învinuțitul este arestat și există necesitatea unei supravegheri îndelungate în vederea efectuării expertizei judiciare, acesta poate fi transferat în instituția medicală unde se efectuează această expertiză. În cazul în care se decide transferul învinuțitului în privința căruia este aplicată măsura preventivă arestul (sau arestul la domiciliu) ce se întâmplă cu măsura preventivă?

Art. 152 CPP nu oferă un răspuns, însă soluția o găsim în art. 490 alin. (1) CPP, - *La constatarea faptului de îmbolnăvire a persoanei în privința că-*

reia se efectuează urmărire penală și care se află în stare de arest, judecătorul de instrucție dispune, în temeiul demersului procurorului, internarea ei în instituția psihiatrică, adaptată pentru deținerea persoanelor arestate, dispunând, totodată, revocarea arestului preventiv. Despre ameliorarea ulterioară a stării sănătății persoanei internate în instituția psihiatrică, administrația instituției înștiințează imediat procurorul care conduce urmărirea penală în cauza respectivă.

Curtea a subliniat în cauza *H.L. c. Marii Britanii* [9] inexistența unor reguli de procedură în ceea ce privește deținerea persoanei incapabile, în contrast cu multitudinea de garanții ce se aplică în cazuri obișnuite. Ca rezultat al lipsei regulilor de procedură, personalul medical și-a asumat controlul deplin asupra libertății și tratamentului unui individ vulnerabil numai pe baza presupunerilor clinice și, deși Curtea nu a pus la îndoială buna lor credință sau faptul că nu a fi acționat în favoarea reclamantului, scopul existenței unor garanții este chiar protejarea indivizilor împotriva erorilor și lipsurilor profesionale. Absența acestor reguli de procedură a condus, în opinia Curții, la luarea măsurii în mod arbitrar, și deci la încălcarea art. 5.

De asemenea, tulburarea trebuie să aibă un asemenea caracter sau amploare, care să justifice internarea, care însă nu poate fi prelungită dincolo de prezența acestor tulburări [8].

Un aspect important este în cazul soluționării internării forțate în instituția medicală a minorilor bănuși sau învinuși de comiterea unei infracțiuni. Este de menționat faptul că în situația dată organul de urmărire penală va ține cont și de prevederile art. 474-481/1 CPP.

Totodată este de reținut faptul că în momentul examinării demersului cu privire la internarea forțată în instituția medicală a minorului, în mod obligatoriu, va participa avocatul reprezentanții legali, pedagogul, psihologul. După noi, în această ședință de ju-

decată trebuie să participe și un medic, în dependență de obiectul expertizei judiciare.

Dacă în cazurile privind minorii participarea apărătorului este obligatorie din momentul constatării vârstei persoanei și primei interacțiuni cu organul de urmărire penală, în procedura de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical, participarea apărătorului este obligatorie din momentul adoptării ordonanței prin care s-a dispus efectuarea expertizei judiciare în staționarul instituției psihiatrice în privința persoanei referitor la care se desfășoară procedura, dacă apărătorul nu a fost admis mai înainte în acest proces [3]. În conformitate cu prevederile art. 494 alin. (2) CPP, *Din momentul intrării apărătorului în proces, el are dreptul la întrevederi cu persoana interesele căreia le apără, fără a se limita numărul și durata lor, dacă starea sănătății acesteia nu împiedică întrevederile. Apărătorul dispune și de celelalte drepturi prevăzute în art. 68, care se aplică în mod corespunzător.* Bineînțeles că nimeni nu este în drept să limiteze întrevederile avocatului cu clientul său, însă în cazurile respective se impune firească a ține cont de starea sănătății. Considerăm că atunci când avocatul are nevoie de aceste întrevederi el va consulta preventiv medicul clientului său, după care va decide dacă este sau nu cazul să discute cu acesta, pentru a nu înrăutăți starea de sănătate a persoanei.

Concluzii

Din analiza cadrului normativ existent în raport cu discuțiile și argumentele aduce prin cercetarea respectivă, ajungem la concluzia că normele de procedură penală nu cuprind și nu clarifică toate situațiile ce pot apărea cu privire la internarea forțată a persoanei în instituția medicală pentru efectuarea expertizelor judiciare. Astfel, considerăm că ordonanța cu privire la internare este un act de dispunere separat de ordonanța de dispunere a expertizelor, din care motiv este necesar a fi completat și modificat art. 152 alin. (1) CPP. Este nece-

sar de a fi completat și modificat art. 311 alin. (1) CPP, întrucât să acorde dreptul bănuितului la un recurs efectiv. În cazul în care învinuitul este arestat, iar în privința lui se va autoriza internarea forțată în instituția medicală, măsura preventivă respectivă urmează a fi revocată.

Referințe bibliografice

1. Constituția Republicii Moldova.
2. Convenția europeană a drepturilor omului.
3. Codul de procedură penală al Republicii Moldova.
4. OSOIANU, T. OSTAVCIUC, D. *Urmărirea penală*. Ed. Cartea Militară. Chișinău. 2021.
5. POALELUNGI, M. și alții. *Manualul judecătoreului pentru cauze penale*. ÎSFEP „Tipografia Centrală”, Chișinău 2013.
6. Cauza David c. Moldovei, hotărâre din 27.11.2007, în baza de date HUDOC <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127751>.
7. Cauza Filip c. României, hotărâre din 14.12.2006, în baza de date HUDOC <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123269>.
8. Cauza Luberti c. Italiei. Hot. CtEDO din 23.02.1984, disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94318> (accesat la 24.11.2020).
9. Hotărârea CtEDO H.L. c. Marii Britanii din 05.01.2005, disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-185580> (accesat 24.10.2020).